

Resultat från **Skolenkäten** **2017-2018**

Innehållsförteckning

Inledning	3
Ta del av resultatet för din skola	3
Resultaten i korthet	4
Förändringar över de senaste fyra åren	6
Elever i årskurs 5.....	6
Elever i årskurs 9.....	7
Elever i gymnasieskolans år 2.....	7
Trygghet och studiero	8
Tre av tio elever saknar studiero.....	8
Majoriteten är trygga men cirka en av tio uppger att de inte är det	8
Trygga elever har större lust att lära.....	9
Bättre studiero på trygga skolor.....	10
En av fyra elever i årskurs 9 tycker inte att de vuxna reagerar vid kränkningar .	10
Andras olikheter respekteras inte alltid	11
Resultaten i linje med Skolverkets undersökning ”Attityder till skolan”	11
Könsskillnader	12
Flickor är mer negativa till skolan i sina svar än pojkar.....	12
Flickor och pojkar i årskurs 5.....	12
Flickor och pojkar i årskurs 9.....	13
Flickor och pojkar i gymnasieskolans år 2.....	14
Små förändringar i lärarnas svar sedan år 2015/16	16
Liknande resultat i Skolverkets undersökningar	16
Fakta om Skolenkäten	17

Inledning

Under 2017 och 2018 har Skolinspektionen genomfört Skolenkäten på Sveriges samtliga grund-, grundsär- och gymnasieskolor. Skolenkäten omfattar under denna period drygt 720 000 svar från elever, lärare och föräldrar. Resultatet bidrar med underlag i myndighetens granskningar av landets skolor¹.

I denna rapport fokuserar vi på följande tre områden:

- Inledningsvis redovisas de förändringar som skett mellan Skolenkäterna 2015/16 och 2017/18 avseende elevers svar. Det innebär att skolornas resultat jämförs med resultaten två år tidigare. I slutet av rapporten studeras även i vilken mån de förändringar som ses bland elever även kan ses bland lärare.
- Elevers upplevelse av trygghet och studiero får särskild uppmärksamhet. Att vi väljer att lyfta just dessa områden beror på att de är några av de mest väsentliga förutsättningar som krävs för att skolan ska fungera som den är tänkt att göra. Rapporten belyser även två faktorer som kan kopplas till trygghet – om de vuxna reagerar vid kränkningar och om man på skolan respekterar varandras olikheter. Även här ser vi på förändringar över tid sedan 2015/16, men även i ett något längre perspektiv, tillbaka till 2013.
- Slutligen redogörs för skillnader mellan flickors och pojkars svar i Skolenkäten 2017/18 och om dessa skillnader fanns 2013.

Ta del av resultatet för din skola

För att få reda på hur situationen ser ut vid din skola, på din kommun eller på ditt skolföretag, besök Skolinspektionens webbplats eller Skolverkets statistiksöktjänst² och ta del av skolans eller kommunens/skolföretagets resultat.

---

¹ Skolenkäten är ett av många underlag inför inspektion och ger en bred bild av skolan, där fokus är på områden som kan vara svåra att få grepp om genom andra källor. Delar av resultaten används även i den modell Skolinspektionen använder sig av för att välja ut skolor för tillsyn utifrån tillgänglig statistik.

² www.skolinspektionen.se och <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-rapporter-och-beslut-fran-skolinspektionen>

Resultaten i korthet

Rapporten baseras på svar i Skolenkäten år 2017/18 från 105 300 elever i årskurs 5, 89 900 i årskurs 9 och 82 700 i gymnasieskolans år 2 samt 68 000 lärare i grundskolan och 24 100 i gymnasieskolan.

Utifrån de frågor som denna rapport tar upp, visar resultaten att:

- Majoriteten av eleverna, nio av tio, upplever att de är trygga i skolan och två av tre anser att de har studiero på lektionerna.
- Ungefär tre av tio elever säger sig dock sakna studiero och jämfört med de tidigare enkätomgångarna 2015/16 har andelen elever i årskurs 5 som uppger att de saknar studiero ökat något. Bland elever i årskurs 9 och gymnasiets år 2 är däremot andelen i det närmaste oförändrad.
- Elever i årskurs 5 svarar alltmer negativt på frågor om skolarbetet är intressant, roligt och väcker nyfikenhet. Framförallt är det allt färre elever som svarar att skolarbetet väcker nyfikenheten och lusten att lära sig mer.
- Omkring var tionde elev känner sig inte trygg i skolan. Minst trygga känner sig elever i årskurs 9 som även i högre grad svarar att de vuxna inte reagerar vid kränkningar eller att olikheter mellan individer inte respekteras på skolan.
- Elevers upplevelse av trygghet i skolan är i stort sett oförändrad sedan 2015/16 men jämfört med 2013 har trygghet i skolan försämrats i alla tre elevgrupper. Tydligast är förändringen bland elever i årskurs 9.
- Förändringar över tid, som främst har skett i årskurs 5 och 9, handlar om små förskjutningar men mönstret är tydligt. Det är försämringar i negativ riktning på ett flertal påståenden.
- I grundskolans årskurs 9 och gymnasiets år 2 svarar flickor nära genomgående mer negativt på enkätens samtliga frågor. Rörande trygghet och studiero är flickor mer negativa än pojkar även bland yngre elever.
- Majoriteten av grundskolelärare, nio av tio, anser att eleverna har studiero, men det är samtidigt tre av tio som svarar att upprätthållandet av ordningen i klassrummet tar upp en stor del av undervisningstiden.

Skolenkäten i sin helhet innehåller även frågeområden utöver de som redovisats ovan. Sett till alla områden ger elev- och lärargrupperna övervägande positiva svar på flertalet frågor, hur pass positiva svaren är varierar dock. På var och en av frågorna finns det ett antal elever och lärare som har en negativ uppfattning, ibland så pass att det bland grundskoleelever, främst i årskurs nio, är de negativa svaren som överväger.³ Detta rör dock inte flertalet skolor och de skolor där de negativa

---

³ I årskurs 9 överväger de negativa svaren för fyra påståenden – "Vi elever har inflytande över undervisningens innehåll", "I min skola följer eleverna de ordningsregler som finns", "I min skola är vi elever med och bestämmer vilka ordningsregler vi ska ha" och "På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet". I årskurs 5 överväger de negativa svaren för "På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet"

svaren överväger tas alltid med i Skolinspektionens riskanalys. Vidare visar resultaten för enkäten i sin helhet att de förändringar som skett över tid oftast är små, men att huvuddelen av dem går i negativ riktning.

Förändringar över de senaste fyra åren

Då elevernas resultat från den senaste enkätcykeln jämförs med den tidigare, det vill säga resultaten från Sveriges alla skolor 2017/18 jämförs med de från 2015/16, så har det skett vissa mindre förändringar i andelen som instämmer³ i de olika påståendena. Ser man på de förändringar där andelen som instämmer har minskat eller ökat med minst tre procentenheter, så förekommer dessa bland elever i grundskolans årskurs 5 och 9, medan resultaten för gymnasieskolans år 2 är stabila.

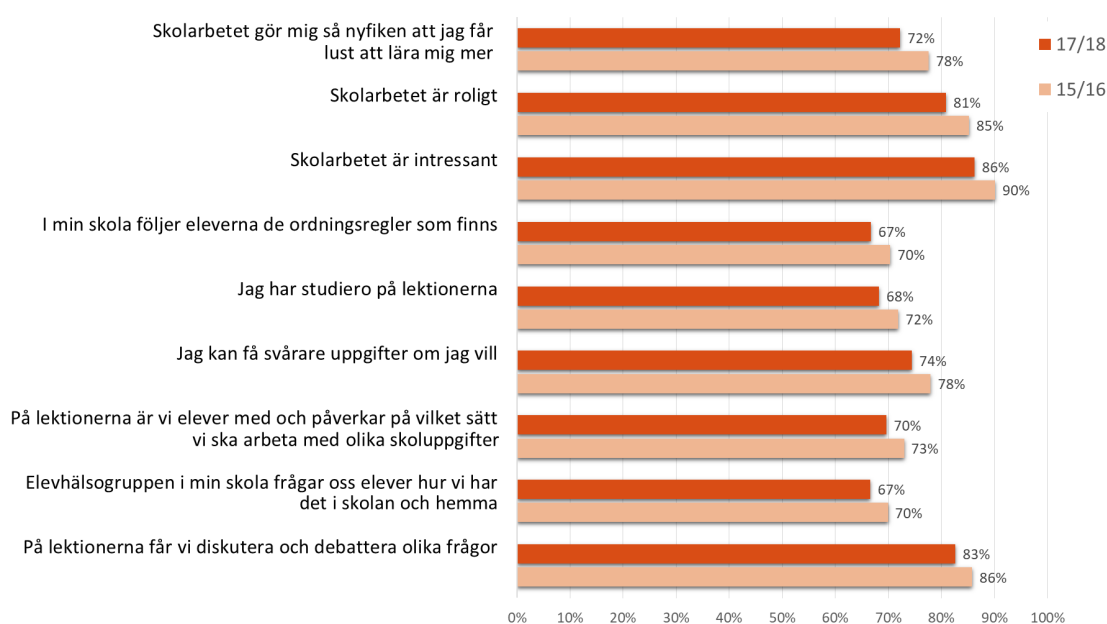
Elever i årskurs 5

Eleverna i årskurs 5 får svara på 23 påståenden och för dessa är resultaten över tiden antingen oförändrade eller så har det skett en viss negativ förändring. För nio av påståendena har andelen som instämmer i påståendet minskat med tre procentenheter eller mer (figur 1).

Mellan de tre påståenden som elever i årskurs 5 framförallt svarar alltmer negativt på finns en viss samhörighet på så sätt att påståendena tar upp om skolarbetet är intressant, roligt och väcker nyfikenhet. Den största förändringen har skett för påståendet "Skolarbetet gör mig så nyfiken att jag får lust att lära mig mer". Den senaste omgången var det 72 procent av eleverna som instämde i påståendet mot 78 procent omgången innan.

Resultaten visar också att färre av eleverna i femman upplever att elever följer ordningsreglerna och att de själva har studiero.

Figur 1. Påståenden där andelen elever i årskurs 5 som instämmer⁴ minskat med minst tre procentenheter mellan 2015/16 och 2017/18.

⁴ Skolenkätens påståenden besvaras med ett av följande fem svarsalternativ: Stämmer helt och hållet, stämmer ganska bra, stämmer ganska dåligt, stämmer inte alls eller vet ej. Instämmer=stämmer helt och hållet/ganska bra, Instämmer inte=stämmer ganska dåligt/inte alls.

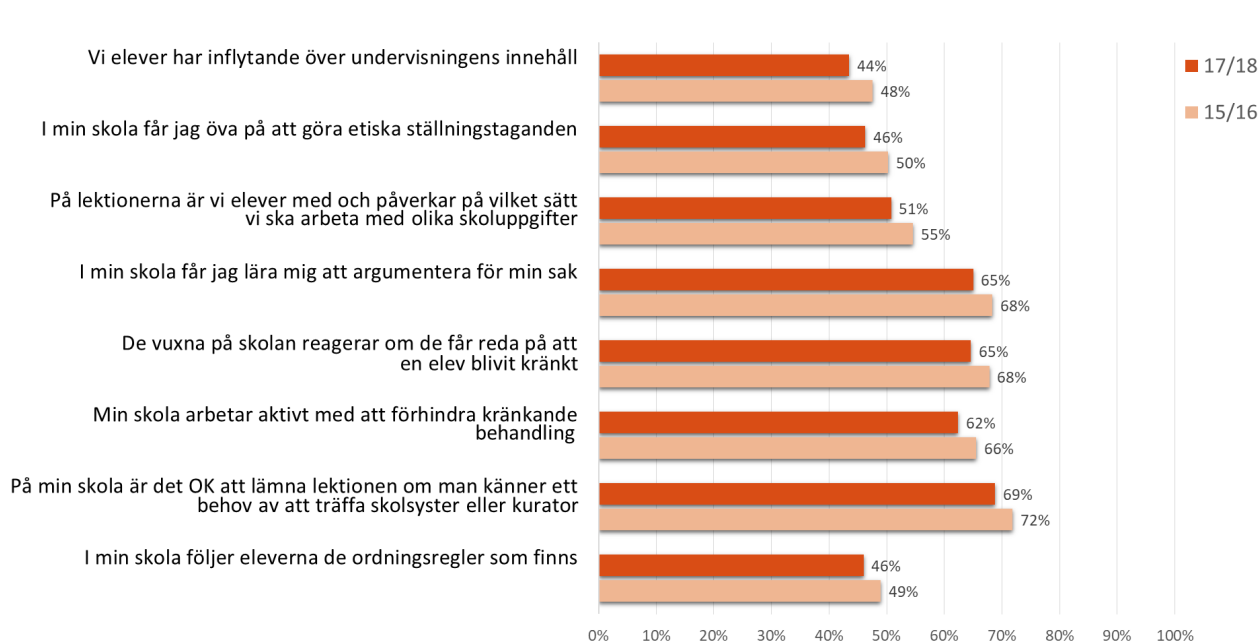
Elever i årskurs 9

Eleverna i årskurs 9 svarar på 42 påståenden och i likhet med årskurs 5 är resultaten antingen oförändrade eller så har förändringen varit något negativ mellan åren 2015/16 och 2017/18. För åtta av påståendena har andelen som instämmer minskat med 3 procentenheter eller mer.

Det som främst förändrats är att andelen som uppger att eleverna har inflytande över undervisningens innehåll minskat med 4 procentenheter, från 48 till 44 procent (figur 2). Man kan även se att allt färre instämmer i påståendet "På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter", något som även är fallet bland eleverna i årskurs 5. Gemensamt med årskurs 5 är allt färre elever som uppger att "I min skola följer eleverna de ordningsregler som finns", en andel som minskat från 49 till 46 procent.

I årskurs 9 är det även allt färre elever som upplever att vuxna reagerar om de får reda på att en elev har blivit kränkt och att skolan arbetar aktivt med att förhindra kränkande behandling.

Figur 2. Påståenden där andelen elever i årskurs 9 som instämmer minskat med minst tre procentenheter mellan 2015/16 och 2017/18.

Elever i gymnasieskolans år 2

När det gäller elever i gymnasieskolans år 2 så har det inte skett några märkbara förändringar mellan 2015/2016 och 2017/2018.

Trygghet och studiero

Tre av tio elever saknar studiero

År 2017/18 upplever runt tre av tio elever att de inte har studiero på lektionerna (figur 3). Utifrån svaren är studieron lägst i årskurs 9 där var tredje elev (34 procent) uppger att studieron inte är bra, vilket ska jämföras med 25 procent i årskurs 5 och 28 procent i gymnasieskolans år 2. Sett till antalet svar är det 26 500 i årskurs 5, 30 600 i årskurs 9 och 23 000 i år 2 som säger sig sakna studiero.

Studieron kan se olika ut på skolorna. De flesta skolor har värden som ligger tämligen nära genomsnittet, men det finns också skolor med mer avvikande resultat.⁵ Det finns skolor där en majoritet av eleverna, sju av tio, säger sig sakna studiero, men också skolor där motsvarande andel är en av tio.

Jämfört med den tidigare omgången 2015/16 har andelen elever i årskurs 5 som uppger att de saknar studiero ökat med tre procentenheter. Bland elever i årskurs 9 och gymnasiets år 2 är andelen i det närmaste oförändrad.

Även då utvecklingen studeras ett något längre tidsperspektiv, sedan 2013, så har studieron varit tämligen oförändrad i årskurs 9 och gymnasiets år 2.⁶ Det framkommer också att studieron i årskurs 5 främst försämrats under de senaste åren.

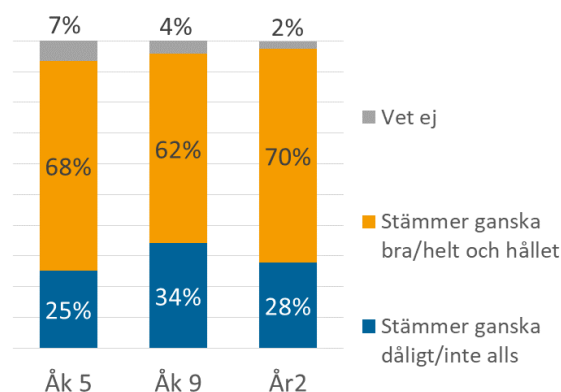
Majoriteten är trygga men cirka en av tio uppger att de inte är det

Även om de flesta elever känner sig trygga i skolan så upplever omkring en av tio att de inte gör det. (figur 4). Det är något vanligare i årskurs 9 där 13 procent, eller drygt 12 000 elever, svarar att påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" stämmer ganska dåligt eller inte alls.

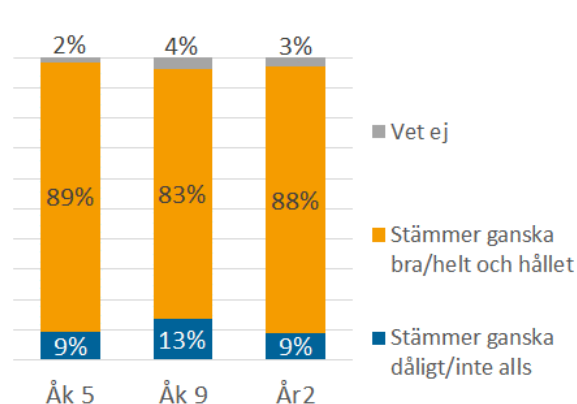
Det finns skolor som upplevs som trygga av (så gott som) samtliga elever, men också skolor där tre av tio eller fler inte känner sig trygga.

Elevers upplevelse av trygghet i skolan har försämrats något sedan 2015/16, men det är framförallt i ett längre tidsperspektiv som det blir tydligt att utvecklingen går i negativ riktning i alla tre elevgrupper (figur 5). Tydligast är förändringen bland elever i årskurs 9 –

Figur 3. Fördelning av svaren för "Jag har studiero på lektionerna".

Figur 4. Fördelning av svaren för "Jag känner mig trygg i skolan".

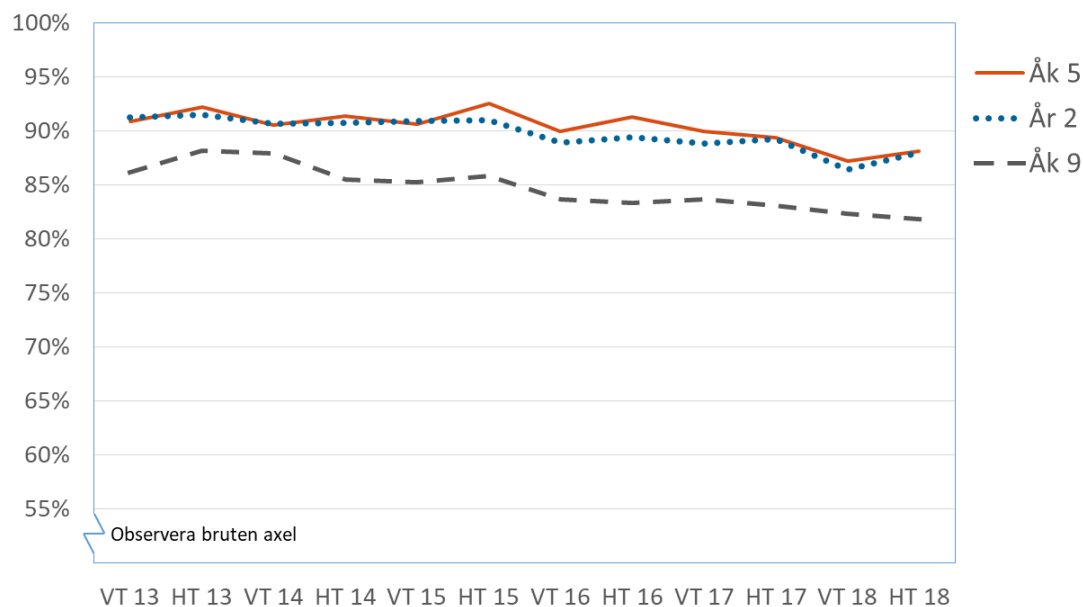
⁵ Detta gäller inte bara studiero utan samtliga påståenden i Skolenkäten.

⁶ Jämförelsen sker mot resultaten från de två enkäter som genomfördes 2013, vilka inte omfattar samtliga Sveriges skolor. Valet av jämförelseår motiveras av att frågorna i Skolenkäten sedan 2013 i stort sett varit oförändrade.

2013 svarade i genomsnitt 88 procent att de kände sig trygga vilket ska jämföras med 83 procent 2017/18. I årskurs 5 och år 2 var förändringen inte lika stor, från strax över till något under 90 procent.

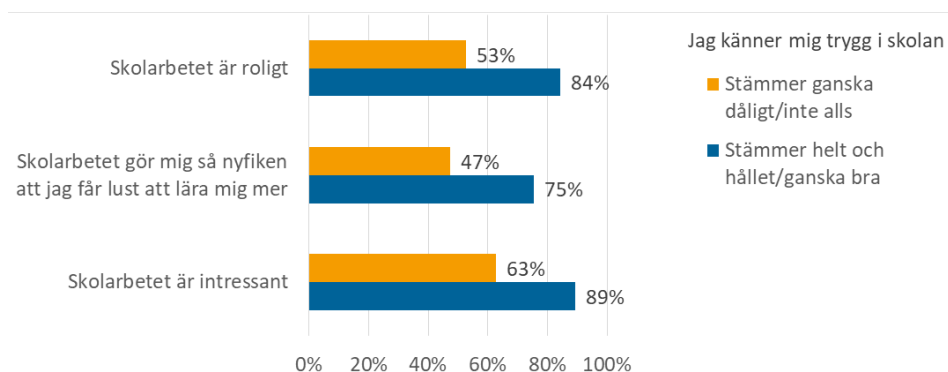
Figur 5. Andel som svarat att "Jag känner mig trygg i skolan" stämmer helt och hållet/ganska bra VT 2013 till HT 2018.

Trygga elever har större lust att lära

Elever som svarar att de känner sig trygga svarar överlag mer positivt på Skolenkätens övriga frågor. Ser man till exempel på hur elever i årskurs 5 svarar på frågor runt lusten att lära, det vill säga om skolarbetet är intressant, roligt och väcker nyfikenhet, så framgår det med all tydlighet att trygga elever svarar mer positivt (figur 6). Exempelvis instämmer drygt åtta av tio trygga elever i att skolarbetet är roligt mot drygt hälften av de otrygga.⁷

Figur 6. Andel elever i åk 5 som instämmer i tre påståenden runt lusten att lära, efter svaren på "Jag känner mig trygg i skolan".

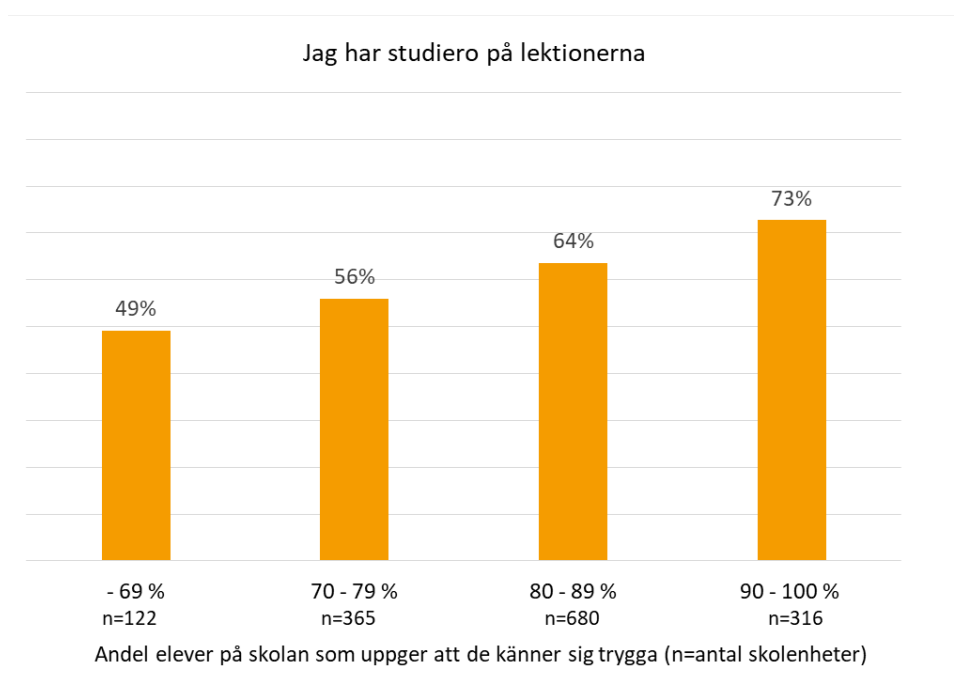

⁷ Även i årskurs 9 och i gymnasieskolans år 2 finns det tydliga skillnader mellan trygga och otrygga elever beträffande om skolarbetet är intressant, roligt och stimulerar till att lära sig mer.

Bättre studiero på trygga skolor

Att trygga elever har en mer positiv bild av skolan återspeglar sig också i upplevelsen av studiero. Med elever i årskurs 9 som exempel så finner man att skolor med många trygga elever har ett bättre resultat avseende studiero än skolor med få trygga elever (figur 7). På de 316 skolor där 90 procent eller mer av eleverna upplever att de känner sig trygga, svarar i genomsnitt 73 procent att de har studiero. Motsvarande andel är 49 procent på de 122 skolor där som mest 69 procent känner sig trygga.

Figur 7. Samvariationen mellan upplevd trygghet och studiero. Skolenheter – elever årskurs 9.

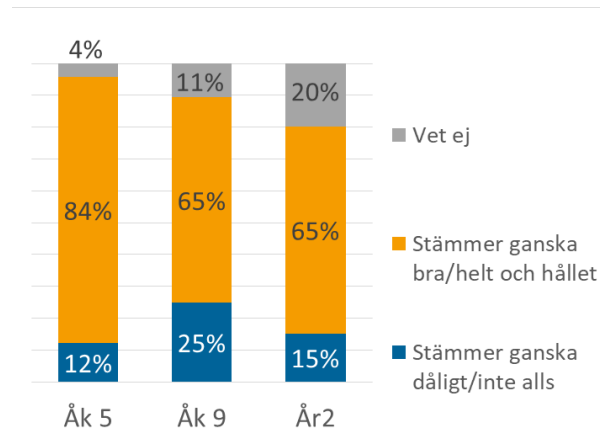
En av fyra elever i årskurs 9 tycker inte att de vuxna reagerar vid kränkningar

Att de vuxna inte reagerar om de får reda på att en elev blir kränkt är en uppfattning som framförallt är vanligt bland elever i årskurs 9. En av fyra, eller 22 300 elever, svarar att det stämmer ganska dåligt eller inte alls att de vuxna reagerar (figur 8).

Resultaten visar att det finns skolor där fler än hälften av eleverna upplever att de vuxna inte reagerar vid kränkningar, men även att ingen eller bara några få elever kan ha den uppfattningen på en skola.

Andelen som tycker att de vuxna inte reagerar har ökat marginellt sedan år 2015/16. Sedan 2013 har en negativ förändring skett i grundskolan. Bland elever i årskurs 9, där den största förändringen

Figur 8. Fördelning av svaren för "De vuxna på skolan reagerar om de får reda på att en elev blivit kränkt".

skett, var andelen som tyckte att de vuxna inte reagerar 19 procent år 2013 (jämfört med 25 % 2017/18). I årskurs 5 var andelen 8 procent 2013 (mot 12 procent % 2017/18)

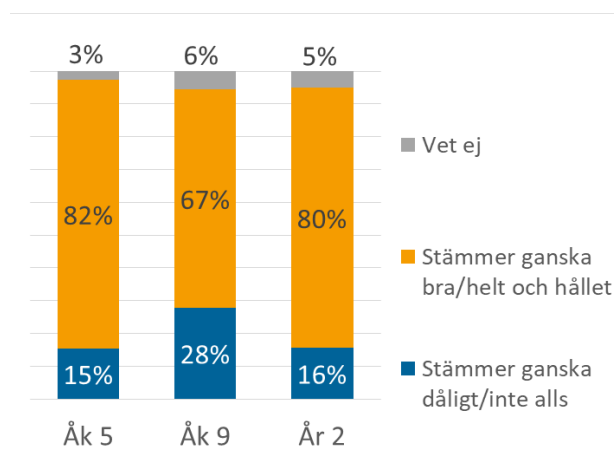
Andras olikheter respekteras inte alltid

Skolenkätens resultat visar att nära tre av tio elever i årskurs 9 upplever att man på deras skola inte respekterar varandras olikheter, vilket är nära dubbelt så många jämfört med årskurs 5 och år 2 (figur 9).

På vissa skolor är situationen bättre då en av tio elever eller färre svarar att olikheter inte respekteras, men samtidigt finns det skolor där mer än hälften svarar detsamma.

I ett kortare tidsperspektiv har inga stora förändringar skett, men sedan 2013 ser man en negativ trend bland eleverna i årskurs 5 och 9. Även för denna fråga är det främst eleverna i årskurs 9 som blivit mer negativa i sina svar. År 2013 var det 22 procent som svarade det stämde ganska dåligt/inte alls att olikheterna respekterades, jämfört med mot 11 procent i årskurs 5.

Figur 9. Fördelning av svaren för "I min skola respekterar vi varandras olikheter".

Resultaten i linje med Skolverkets undersökning "Attityder till skolan"

Upplevda brister runt trygghet och studiero visar sig också i Skolverkets undersökning *Attityder till skolan 2018*⁸. Resultaten visar att en majoritet av eleverna tycker sig ha arbetsro på lektionerna, men samtidigt upplever en till två av tio att de endast har arbetsro på några få lektioner eller färre.

De flesta elever uppger att de alltid eller oftast känner sig trygga i skolan, men det finns också de, cirka tio procent, som svarar att de bara ibland, sällan eller aldrig känner sig trygga. Detta ligger nära Skolinspektionens resultat.

Att de vuxna inte alltid reagerar då elever kränks visar sig också i Skolverkets undersökning. Runt en av tio i årskurs 4-6 uppger att inga eller bara några få lärare reagerar direkt då de får reda på att en elev blir illa behandlad.

Bristande respekt till varandra visar sig i att drygt två av tio elever i årskurs 7-9 i Skolverkets undersökning tycker att påståendet "På min skola bemöter vi varandra respektfullt" stämmer ganska eller mycket dåligt.

Även i Skolverkets undersökning ser man att de negativa svaren generellt blivit något vanligare 2018 jämfört med tidigare år.

Mönstren är således lika på flera områden men det är viktigt att säga att undersökningarna inte är helt jämförbara då de har olika upplägg och urval.

⁸ Attityder till skolan 2018, Rapport 479. Skolverket 2019. Observera att frågestrukturer kan skilja sig från de i Skolenkäten.

Könsskillnader

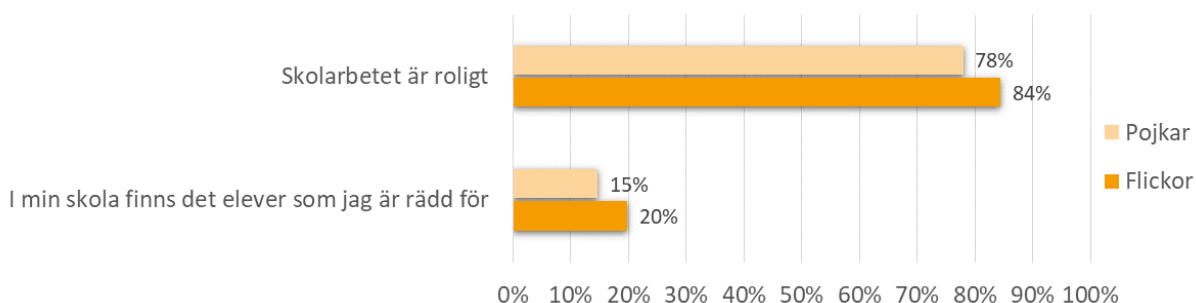
Flickor är mer negativa till skolan i sina svar än pojkar

Resultaten i Skolenkäten visar på tydliga skillnaderna mellan flickor och pojkar i årskurs 9 och i gymnasieskolans år 2, där flickor nära genomgående är mer negativa i sina svar. Detta är i linje med Skolverkets undersökning *Attityder till skolan 2018*, där flickor är generellt mindre nöjda med sin skolgång än pojkar bland elever i högstadiet och gymnasiet.

Flickor och pojkar i årskurs 5

Bland elever i årskurs 5 är skillnaderna inte lika klara som bland äldre elever, men för 2 av de 23 påståendena är skillnaderna relativt tydliga. Med ”tydlig” skillnad då flickor och pojkars svar jämförs, avses en skillnad på minst fem procentenheter avseende andelen instämmer i ett påstående.⁹ Resultaten visar att det är vanligare att flickor i årskurs 5 instämmer i att skolarbetet är roligt, men det är också flickor som främst uppger att det finns andra elever som de är rädda för (figur 10).

Figur 10. Elever årskurs 5. Påståenden där skillnaden mellan flickor och pojkar som instämmer är minst fem procentenheter.

Till skillnad från äldre elever är flickorna i årskurs 5 inte genomgående mer negativa i sina svar än pojkarna. Ett mönster som framträder är att flickor i årskurs 5 är mer positiva runt frågor om stimulans i skolan – inte bara att skolarbetet är roligt, utan även att det är intressant och väcker nyfikenhet. Däremot är de mer negativa då det gäller studiero och trygghet.

Skillnaden mellan flickor och pojkar var ungefär densamma 2013 avseende att skolarbetet är roligt och rädsla för andra elever på skolan. Då var skillnaden 7 respektive 4 procentenheter mot 6 respektive 5 procentenheter 2017/18.

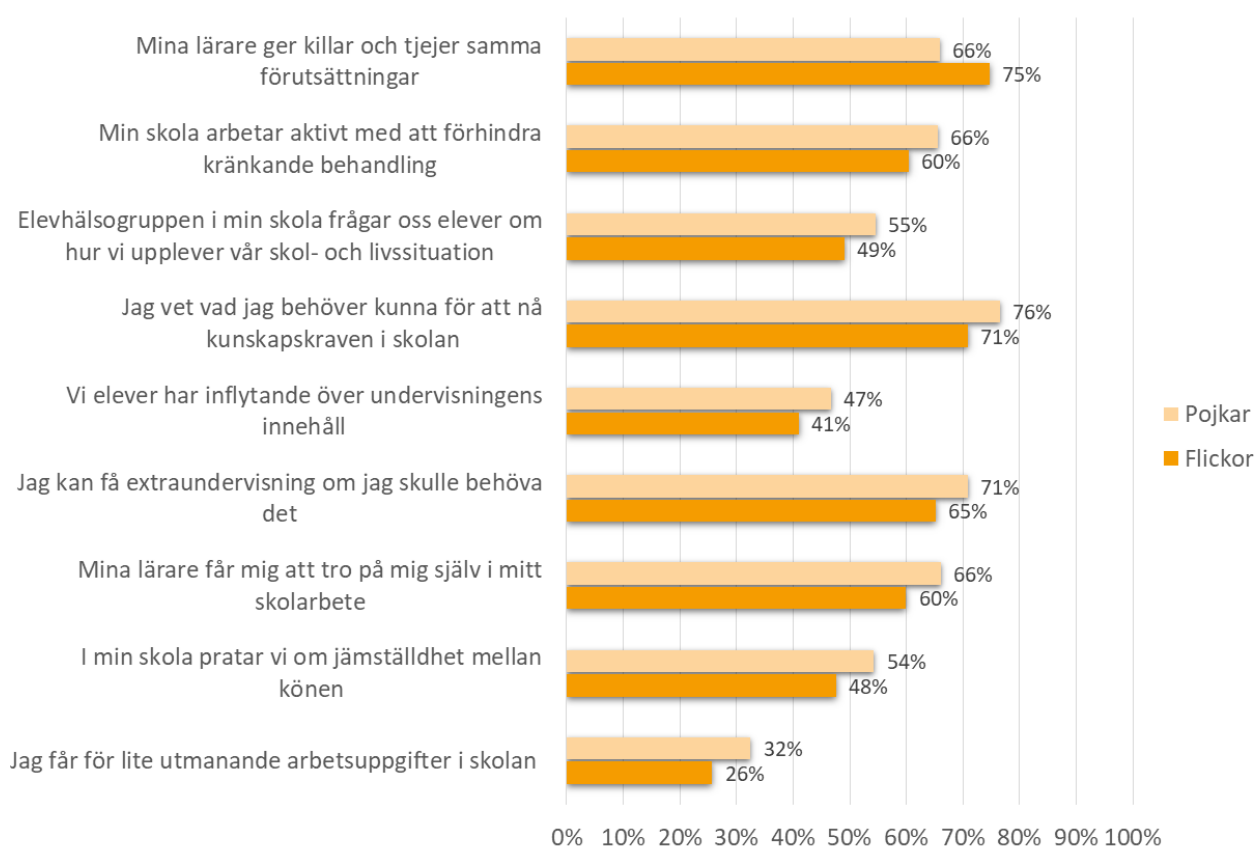
⁹ Observera att värdena som anges i figur 10 - 12 är avrundade, vilket kan få till följd att skillnaderna ser ut att understiga fem procentenheter.

Flickor och pojkar i årskurs 9

För elever i årskurs 9, som ställs inför 42 påståenden, är det nio av påståenden där skillnaden mellan flickor och pojkar överstiger 5 procentenheter (figur 11).

Många av frågorna där man ser tydliga skillnader i årskurs 9 berör stöd och uppmuntran i undervisningen, som extraundervisning och att få eleven att tro på sig själv i skolarbetet, där flickorna är mer negativa i sina svar. Det är däremot vanligare bland flickor än bland pojkar att anse att flickor och pojkar ges samma möjligheter av lärarna.

Figur 11. Elever årskurs 9. Påståenden där skillnaden mellan flickor och pojkar som instämmer är minst fem procentenheter.

Sett till samtliga påståenden är flickorna i årskurs 9 oftare mer negativa i sina svar än pojkarna, bland annat vid de frågor som rör trygghet och studiero.

Bland de elever i årskurs 9 som svarade på Skolenkäten under 2013, fanns det tydliga könsskillnader för två av ovanstående nio påståenden. År 2013 tyckte 11 procentenheter fler av flickorna än pojkarna att lärarna ger flickor och pojkar samma förutsättningar. Skillnaden var något mindre 2017/18, 9 procentenheter, eftersom 1 procentenhet fler av pojkarna och 1 procentenhet färre av flickorna kommit att instämma i påståendet. Därutöver fanns det även en tydlig skillnad 2013 avseende att få för lite utmanande uppgifter i skolan, 6 mot 7 procentenheter 2017/18.

För övriga sju påståenden låg skillnaden på 2-4 procentenheter 2013.

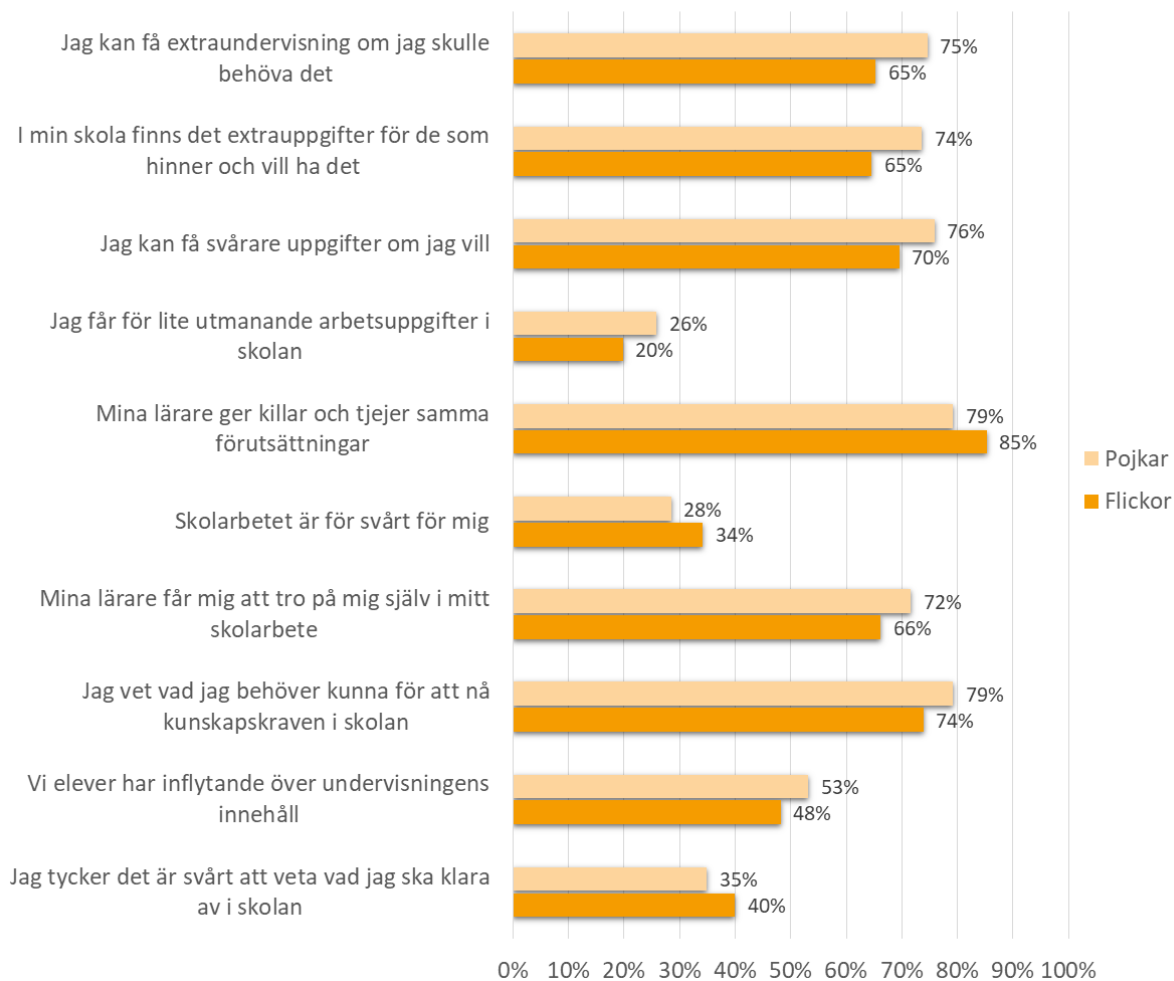
Flickor och pojkar i gymnasieskolans år 2

Flickor och pojkar gör olika val till gymnasieskolan. Det är vanligare bland flickor än bland pojkar att studera på ett högskoleförberedande program, medan det är vanligare bland pojkar än bland flickor att gå på ett yrkesprogram eller introduktionsprogram. Även inom de tre programkategorierna finns könsskillnader, framförallt bland yrkesprogrammen. Denna uppdelning tycks inte ha någon markant inverkan på könsskillnader i Skolenkäten eftersom de skillnader vi ser bland elever i gymnasieskolans år 2 är påtagligt lika de i årskurs 9 (figur 12).

Även i gymnasieskolans år 2 är flickor oftare mer negativa i sina svar än pojkar, där skillnaden överstiger 5 procentenheter för 10 av de 42 av påståendena. Sex av dessa påståenden är desamma som för årskurs 9 och även här rör många av skillnaderna stöd och uppmuntran i undervisningen. Flickorna är även mer benägna att svara att skolarbetet är för svårt och att det är svårt att veta vad de ska klara av i skolan.

Fler pojkar än flickor svarar att det finns extrauppgifter och svårare uppgifter, men tycks samtidigt få för lite utmanande uppgifter.

Figur 12. Elever i gymnasieskolans år 2. Påståenden där skillnaden mellan flickor och pojkar som instämmer är minst fem procentenheter.

Även i gymnasiet är flickor mer negativa då de besvarar frågor runt studiero, men då det gäller trygghet är skillnaderna inte lika uttalade. Man kan dock se att det är mindre vanligt att flickor i gymnasiet, liksom i grundskolan, anger det mest positiva svarsalternativet, det vill säga att man "helt och hållet" känner sig trygg i skolan.

År 2013 fanns det tydliga könsskillnader för tre av ovanstående tio påståenden. Då var det 12 procentenheter fler av flickorna som svarade att lärarna gav flickor och pojkar samma förutsättningar, mot 6 procentenheter 2017/18. Att skillnaden har minskat beror enbart på att det blivit vanligare bland pojkar att svara att samma förutsättningar ges, andelen ökade från 73 till 79 procent.

På frågan om det finns extrauppgifter för de som hinner och vill ha det har skillnaden ökat något, från 6 till 9 procentenheter 2017/18, främst genom att något färre av flickorna kommit att instämma i påståendet. Däremot var skillnaden mellan flickor och pojkar ungefär densamma 2013 för påståendet "Jag får för lite utmanande arbetsuppgifter i skolan", 5 mot 6 procentenheter 2017/18.

För övriga sju påståenden ovan låg skillnaden på 2-4 procentenheter 2013.

Små förändringar i lärarnas svar sedan år 2015/16

När elevers och lärares resultat jämförs måste man vara medveten om att påståendena i enkäten är utformade så att lärarna oftare utgår från helheten (skolan/klassen) då de besvarar enkäten, medan eleverna oftare utgår från sin egen situation.

Går det ändå att se några av de förändringar som syns bland elever under de senaste fyra åren även bland lärare? Där vi kan jämföra lärares och elevers svar är resultaten från lärarna i det närmaste oförändrade sedan år 2015/16. De förändringar som kan noteras rör sig om enstaka procentenheter.

Ett undantag rör ordningen i klassrummet i grundskolan. År 2017/18 uppgav 30 procent av lärarna att upprätthållandet av ordningen i klassrummet tog upp en stor del av undervisningstiden, vilket är nära 4 procentenheter mer sedan år 2015/16.

På frågorna om studiero och trygghet i Skolenkäten så tycker nio av tio grundskole- och gymnasielärare att deras elever har detta, en i stort sett oförändrad andel sedan 15/16.

Jämfört med år 2015/16 är det marginellt fler, drygt 2 procentenheter, av grundskolelärarna som 17/18 ger negativa svar kring frågorna om respekt i skolan, både vad gäller elevernas respekt till varandra och den mellan elever och lärare. Det är emellertid viktigt att känna till att en klar majoritet, nio av tio grundskolelärare, anser att det råder respekt i skolan, vilket är samma nivå som bland gymnasielärare.

Upplevelsen av ett minskande elevinflytande, som kunde ses för årskurs 5 och 9, visar sig inte i grundskolelärarnas svar.

Liknande resultat i Skolverkets undersökningar

I Skolverkets undersökningar som berör lärare finner man liknade resultat som dem i Skolenkäten. I den internationella undersökningen *TALIS 2018*¹⁰ visar svaren från de svenska lärarna att 20 - 30 procent måste vänta en lång stund innan eleverna blir tysta när lektionen börjat, förlorar ganska mycket tid på att eleverna avbryter lektionen samt att det förekommer mycket störande ljud i klassrummet. Dessa resultat är i stort sett oförändrade sedan 2013.

I undersökningen *Attityder till skolan 2018* frågas lärare om hur många av deras lektioner som eleverna har arbetsro. De flesta lärare, drygt åtta av tio, anser att det råder arbetsro på flertalet av lektionerna, en andel som varit stabil sedan år 2000.

Attityder till skolan 2018 visar att en klar majoritet, drygt 70 procent av lärarna, anser att påståendet "Eleverna bemöter varandra med respekt" stämmer ganska eller mycket bra. År 2015 var andelen emellertid betydligt högre – drygt 80 procent.

---

¹⁰ TALIS 2018, En studie om lärares och rektorers arbete i grund- och gymnasieskolan Delrapport 1, Rapport 481. Skolverket 2019.

Fakta om Skolenkäten

Skolenkäten omfattar olika aspekter av skolans pedagogiska och sociala klimat och vänder sig till elever, pedagogisk personal (lärare) och vårdnadshavare. Enkätresultatet är ett av många underlag i Skolinspektionens granskningar och ger en bred bild av skolan, där fokus är på områden som kan vara svåra att få grepp om genom andra källor. Delar av resultatet från elever och föräldrar används också i Skolverkets informationstjänst Välja Skola.

Skolenkäten genomförs två gånger varje år och varje enkätomgång omfattar ungefär en fjärdedel av alla skolor i Sverige.

2017- 2018 deltog samtliga skolor i landet. Antal svar och svarsfrekvenser per respondentgrupp:

Respondentgrupp	Antal svar	Svarsfrekvens
Elever årskurs 5	105 278	91 %
Elever årskurs 9	89 895	81 %
Elever år 2 (gymn.)	82 660	80 %
Pedagogisk personal grundskola	68 029	71 %
Pedagogisk personal gymnasieskola	24 139	73 %
Vårdnadshavare förskoleklass, grundskola och grundsärskola	350 885	30 %*

*För vårdnadshavare uppskattas svarsfrekvensen genom att relatera antalet svar till antalet elever på skolenheten. Den uppskattade svarsfrekvensen uppgick till 30 procent.

Ta del av det fullständiga resultatet samt mer information om undersökningen på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se/skolenkaten